

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р Ганка Неделчева, СУ „Св. Климент Охридски“, ФНОИ

на дисертационен труд за присъждане

НА ОБРАЗОВАТЕЛНА И НАУЧНА СТЕПЕН „ДОКТОР“

**МУЗИКАЛНОКУЛТУРНИ ОСНОВАНИЯ И ИНТЕРПРЕТАЦИОННИ
ОСОБЕНОСТИ НА КИТАЙСКОТО КЛАВИРНО ИЗКУСТВО ОТ
ЧЕТИРИДЕСЕТТЕ ГОДИНИ НА XX ВЕК ДО ДНЕС**

от СУ РИГЕГА

докторант в НМА „Проф. Панчо Владигеров“, ИФ, Катедра „Пиано“

ДАНИИ ЗА ПРОЦЕДУРАТА И ДОКТОРАНТА

Су Ригега е родена през 1994 в Хоххот, Китай. Завършва бакалавърска степен в Музикална академия в Тиендзин в класа на доц. Джан Джиа. Като негова студентка спечелва 2 награди в два конкурса – за соло пиано в Хонконг и за клавирен дует на 4 ръце. Получава магистърска степен през 2019 в Университета Йорк (Англия), където учи при проф. Якоб Фихтер. Развива концертна дейност като солист и акомпаниятор. От 2021 е докторант в катедра „Пиано“ на ИФ на НМА „Проф. Панчо Владигеров“ с научен ръководител проф. д-р Маргарита Кръстева. Докторантката посочва концертни изяви, свързана с художествено-творческата форма на докторантурата си.

КОМЕНТАР И ОЦЕНКА НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТЕКСТ

Представеният дисертационен текст е в обем от 127 страници. Съдържа пет глави, Увод и Заключение. Приложена е библиографска справка от 28 публикации на китайски език.

В **Увода** са представени социално-икономическите промени в Китай от 40-те години на ХХ век до днес, които намират резонанс в клавирно-изпълнителското изкуство, педагогика и композиционна практика там. Докторантката избира 5 композитора и техни творби като най-подходяща илюстрация за жанровото и стилистично развитие на китайската клавирна музика. Формулирани са екзактно предмет, обект и цели на изследването. Посочена е използваната методология, насочена към различни аспекти в него – исторически, музикално-аналитичен, интерпретационен и културологичен.

ГЛАВА ПЪРВА. Обзор на произведенията за пиано на Чу Уан-хуа проследява творческото присъствие на музиканта – пианист и композитор, който превръща развитието на клавирното изкуство в Китай във фокус на своя професионален живот. Докторантката планира пунктуално изследователската си работа – биографични данни за композитора, класификация на неговите творби, композиционни подходи, изразни средства, индивидуален стил, за да достигне логично до интерпретационните проблеми при изпълнение на неговата музика и ги изяснява подробно.

Тя притежава явен афинитет към теоретично познание и аналитико-синтетични наблюдения. За това говори нейният коментар за структурното изграждане на формата в клавирните творби на Чу Уан-хуа, третирането на мелодията, хармонията, ритъма, тембъра, приложението на орнаментиката, на секундови и септакордови строежи в тях. Теоретичните констатации са синхронизирани с интерпретационни препоръки за маниер на изпълнение, което е постижение за докторантката.

В заключението на тази глава Су Ригега аргументира своя избор на Чу Уан-хуа като творец: *„От появата преди петдесет години на бял свят на първото произведение на Чу Уан-хуа, неговите произведения са широко популярни и обичани от публиката и до днес. Въпреки че понастоящем той живее в Австралия, той милее за родината, която го е създала и отгледала. „Китайският стил“ преминава през целия негов процес на създаване на музика за пиано.“(стр31)* и се интернационализира с богатия опит на западните музикални традиции, за да обогати клавирното знание в Китай.

ГЛАВА ВТОРА. Обзор на произведенията за пиано на Сун И-цянь фокусира вниманието върху 2 творби на композитора за пиано („Танцуващи зрънца”, „Пролетен танц”) и 2 негови песни с клавирен акомпанимент („Посвещение на оттеглилия се чиновник Уей Ба”, „Нощувам в отшелническият дом на поета Уан Чан-лин”). В тях докторантката намира подходящ материал за музикално-теоретичен и интерпретационен анализ. Констатира белезите на неговия композиторски стил, в който често присъстват секундови и квартово-квинтови комбинации, които *„придават на композициите типично китайски характер.“*(стр 39), говорят за връзка с регионалния стил на родната му провинция, но носят обновяваща музикална енергия и от европейската музика. Историческото значение на творчеството на Сун И-цянь в китайската музика е определено от докторантката като свързващо звено между различни поколения композитори, като *„хармонично съчетание между Запада и Изтока“*, като *„органично съчетание на западните композиционни техники и елементите от националната музика.“*(стр 43) Компаративният подход в изследователската работа на Су Ригега дава убедителни доказателства за това.

ГЛАВА ТРЕТА. Обзор на произведенията за пиано на Хуан Ан-лун следва структурната логика на първите две глави от дисертацията. Биографичните данни за композитора са отново обвързани с обогатяване на неговия творчески кръгзор чрез продължаване на обучението му извън Китай в престижни университети на Америка. Това обяснява синтеза между традиционна китайска музикална традиция и класическите музикални средства на западно-европейската музика, характерни за творчеството на Хуан Ан-лун. Докторантката илюстрира това чрез неговите тонални композиции, базирани на традиционна хармония, в които често се вплитат китайски народни ладове. Белезите на индивидуалния стил на композитора са посочени от нея с ясни аргументи: *„Основните мелодии в клавирните произведения на Хуан Ан-лун са написани в китайски народни ладове – пентатоничният лад, лад от шестстепенен и седемстепенен звукоред, в който е включен непоследователен звук. Хуан Ан-лун смесва по оригинален начин различните ладове. Това сложно приложение на лада в неговите произведения характеризира неговия самобитен композиционен стил.“* (стр 64)

ГЛАВА ЧЕТВЪРТА. Обзор на произведенията за пиано на Джан Джао представя композитора като един от най-популярните в Китай. Су Ригега акцентира върху неговите иновативни идеи за свирене на пиано, които се прилагат чрез специфични апликатурни решения, маниер на звукоивличане и

педализация, препоръчани от автора – *техника на изпълнение с първи и пети пръст* (стр 83), *начин на изпълнение с натискане на клавиша наполовина* (стр 84), *различни начини на изпълнение с дланта* (стр 88), *глицандо от клъстери* (стр 89), *начин на натискане на педала с ехо след звука* (стр 86). Тя обвързва това с нови тембрални търсения в клавирния звук, както и с нестандартни метро-ритмични игри и акцентировка. Докторантката успява да представи майсторството на композитора по начин, който илюстрира еволюцията на китайската композиторска школа чрез впечатляващи теоретични и интерпретационни анализи на неговите творби, което е повод за адмирации.

Обект на изследване в **ГЛАВА ПЕТА. Обзор на произведенията за пиано на Джан Шуай** е най-младият от композиторите, представени в дисертационния текст. Сравнителният анализ на различни поколения творци, избран от Су Ригега, е ефективен подход за формулиране на изводи върху развитието на авторската китайска музика и позволява панорама на този процес с малко, но значими участници. Джан Шуай принадлежи към Новата история на Китай, но оценката на докторантката за неговото творчество е категорична: *„Художествената стойност на неговите творби имат огромно влияние върху бъдещите композитори“*. Като основание за това посочва неговото умение *„майсторски да съчетава източните и западните музикални елементи, традиционните начини на композиране с народния и западния лад и джазовия синкопиран ритъм, като показва една напълно нова съвременна композиционна концепция“*. В творбите му тя намира проява на неоромантични характеристики, на съвременни музикални композиционни техники, поставени в условията на *„китайския традиционен пентатоничен лад, западните ладови разновидности и джаза.“* (стр 96). Тези обобщения са аргументирани чрез подробен теоретичен и интерпретационен анализ на „Три прелюда“ от Джан Шуай, представен на фона на историческото развитие на този жанр в Китай.

В **Заклучението** на своя труд авторката констатира, че навлизането на западната клавирна музика в Китай след 40-те години на ХХ век повлиява силно развитието на китайската композиторска школа. Това резонира в създаване на пиеси за пиано, които носят спецификата на китайските фолклорни традиции, но са обогатени с музикалния опит на Западна Европа. Това допринася за своеобразен мултикултурен ефект на китайската музика като цяло, в т.ч. и на клавирната.

ПУБЛИКАЦИИ

Представените от докторантката 3 публикации са съотнесими по проблеми с темата на дисертационната разработка. Авторефератът също отразява нейната тематична насоченост.

Приемам подробно и аргументирано обявените от докторантката научни приноси.

Адмиравам и оценявам високо нейните музикално-исторически и клавирно-интерпретационни знания, които дават основание за висока оценка на представения от Су Ригега научно-изследователския труд.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ: Въз основа на постиженията, показани от докторантката Су Ригега в дисертационния труд, давам висока оценка на него и предлагам на Уважаемото Научното Жури ДА ѝ присъди ОНС „ДОКТОР“.

Юли 2024

проф. д-р Ганка Неделчева, член на НЖ